

روزشمار جنگ

شنبه

۸ خرداد ۱۳۶۱

۵ شعبان ۱۴۰۲

۲۹ مه ۱۹۸۲

۴۷۴

امروز علاوه بر تبادل آتش توپخانه ایران و عراق در سراسر جبهه‌ها، ارتش عراق که در حال تحکیم مواضع پدافندی خود در جبهه جنوب و تخریب بقایای شهر قصرشیرین است، شهر آبادان را زیر آتش قرار داد و به حریم هوایی شهر ایلام نیز تجاوز کرد.

به گزارش رکن ۲ (اطلاعات) نیروی زمینی ارتش در قرارگاه مرکزی کربلا، امروز، تبادل آتش توپخانه و سایر سلاح‌های سنگین در جبهه جنوب همچنان ادامه داشت و ارتش عراق در سراسر این جبهه با ایجاد شبکه سیم‌های خاردار و میدین مین و حفر کانال در حال تحکیم مواضع پدافندی خود می‌باشد.^(۱) قرارگاه عملیاتی نصر که پدافند از خرمشهر تا شمال شلمچه را برعهده دارد نیز گزارش داد که یگان‌های این قرارگاه ضمن پدافند از مناطق واگذارشده، سعی می‌کنند با اجرای آتش از جابه‌جایی و فعالیت دشمن جلوگیری کنند.^(۲)

در همین حال، ستاد مشترک ارتش در اطلاعیه شماره ۹۲۸ خود اعلام کرد که امروز، شهر آبادان بار دیگر زیر آتش سلاح‌های سنگین دشمن قرار گرفت و در نتیجه تعدادی از منازل مسکونی این شهر ویران و چند تن از اهالی شهید یا مجروح شدند.

گزارش‌های مربوط به جبهه‌های میانی و غرب کشور نیز حاکی است علاوه بر تداوم تبادل آتش به‌طور پراکنده از میمک تا مریوان،^(۳) نیروهای عراقی مستقر در شهر قصرشیرین در حال تخریب ساختمان‌های باقیمانده این شهر می‌باشند.^(۴)

هوایماهای عراقی نیز صبح امروز در دو نوبت به حریم هوایی شهر ایلام تجاوز کردند که پس از اجرای آتش پدافند خودی، مجبور به ترک آسمان منطقه شدند. به نظر می‌رسد این عملیات هوایی به‌منظور شناسایی و تصویربرداری از این شهر انجام شده است.^(۵)

۴۷۵

صبح امروز، ۱۱۰۵ تن دیگر از نظامیان ارتش عراق که در عملیات بیت المقدس اسیر شده‌اند، در حالی وارد ایستگاه راه‌آهن تهران شدند که گروه کثیری از مردم در مقابل این محل اجتماع کرده بودند. اسیران عراقی از میان مردم که شعارهایی چون "الموت لصدام، النصر للاسلام"، "مرگ بر امریکا" و "مرگ بر شوروی" سر می‌دادند، عبور کرده و به وسیله بیش از ۴۰ دستگاه اتوبوس ارتش جمهوری اسلامی ایران به اردوگاه‌هایی که برای آنان آماده شده است، انتقال یافتند.^(۶) امروز همچنین حدود ۲۳۰۰ تن از اسیران عراقی به یکی از استان‌های کشور منتقل شدند.^(۷)

۴۷۶

در حمله به دو محل تجمع افراد گروه‌های مسلح ضدانقلاب در مهاباد و سردشت، عده‌ای از عناصر این گروه‌ها کشته شدند و یک تانک بازپس گرفته شد. به گزارش ستاد عملیات شمال غرب کشور، امروز، نیروهای ارتش، سپاه و پیشمرگان مسلمان کرد در عملیاتی در اطراف روستای پلکه از توابع مهاباد، یک تانک تی-۵۵ را که گروه‌های ضدانقلاب چندی پیش ربوده بودند، پس گرفتند. در این عملیات چندین تن از افراد ضدانقلاب کشته شدند، ولی به نیروهای خودی هیچ آسیبی نرسید.^(۸) خبرگزاری جمهوری اسلامی از سنندج نیز به نقل از منابع آگاه در ستاد لشکر ۲۸ پیاده کردستان گزارش داد: ساعت ۵ بامداد امروز، محل تجمع افراد ضدانقلاب در یکی از مناطق تابع شهر سردشت زیر آتش توپخانه قرار گرفت و در نتیجه عده‌ای از عناصر مسلح غیرقانونی کشته شدند.^(۹)

۴۷۷

روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران با انتشار دو اطلاعیه از متلاشی شدن مرکز تشکیلات سازمان مارکسیستی پیکار در اصفهان و مرکز تشکیلات گروه اشرف دهقان در جنگل‌های شمال خبر داد. امروز همچنین فرزند شهید دستغیب از یک عملیات ترور در شیراز جان سالم به در برد. در اطلاعیه اول روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران که در شماره امروز روزنامه کیهان به چاپ رسید، آمده است: «به دنبال متلاشی شدن مرکز کل گروهک ملحد پیکار در بهمن‌ماه گذشته و نابودی کامل تشکیلات و مرکزیت سازمان امریکایی مزبور در شیراز و بندرعباس، برادران ما موفق شدند مرکزیت تشکیلات پیکار در اصفهان را به کلی متلاشی کنند.» در این اطلاعیه اضافه شده است که «در این عملیات [تمامی تجهیزات نظامی و تدارکاتی و جعل اسناد این سازمان به دست نیروهای انقلاب اسلامی افتاد و اکثریت قریب به اتفاق [اعضای] گروهک

پیکار شامل ۴۵ نفر از عناصر تشکیلاتی آن دستگیر و چند تن کشته شدند.» در پایان این اطلاعیه نیز از هواداران این سازمان خواسته شده است تا «دست از مخالفت با اسلام و جمهوری اسلامی بردارند و قبل از دستگیری به صفوف متحد امت حزب الله بپیوندند.»

در اطلاعیه دوم هم آمده است: «به دنبال ضربات مهلک مهرماه سال ۶۰ فرزندان اسلام در تهران و بندرعباس و انشعاب تشکیلات امریکایی اشرف دهقان، بخشی از عناصر آن به جنگل‌های شمال روی آوردند تا جنایات خود را در پناه جنگل ادامه دهند. در پی عملیات برادران پاسدار در این منطقه سردمداران اصلی جریان مزبور* در جنگل به هلاکت رسیدند.» در این اطلاعیه همچنین با اعلام خبر دستگیری عده‌ای از عناصر این تشکیلات در دیگر مناطق کشور مانند تبریز، باختران (کرمانشاه) و بندرعباس و ضبط امکانات مالی، تدارکاتی و نظامی آنان، به هواداران این گروه هشدار داده شده است که قبل از آنکه در چنگال قدرتمند نیروهای اسلام گرفتار شوند، خود را به مراکز سپاه پاسداران انقلاب اسلامی معرفی کنند تا در پناه اسلام و جمهوری اسلامی قرار گیرند.^(۱۰)

همچنین، خبرگزاری جمهوری اسلامی از شیراز گزارش داد حجت‌الاسلام سیدهاشم دستغیب فرزند شهید آیت‌الله دستغیب امروز، هدف سوء قصد ضدانقلابیون قرار گرفت، ولی هیچ‌گونه آسیبی به وی نرسید. این خبرگزاری افزود گفته می‌شود سپاه پاسداران در این زمینه ۲ تن را بازداشت کرده است.^(۱۱)

۴۷۸

گروهی از خبرنگاران و تصویربرداران رسانه‌های خارجی که با دعوت ستاد تبلیغات جنگ به خوزستان آمده‌اند، امروز از منطقه عملیاتی بیت‌المقدس گزارش تهیه کردند.

حضور خبرنگاران خارجی در یکی از خیابان‌های اصلی خرمشهر پس از آزادسازی این شهر

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، گروهی از خبرنگاران، فیلم‌برداران و عکاسان کشورهای چون کانادا، هند، آلمان غربی، ژاپن و فرانسه صبح امروز از اهواز به سمت خرمشهر و سپس به پل نو رفتند. این گروه در

* اسامی این افراد در متن روزنامه درج شده است.

مسیر اهواز - خرمشهر بارها با رزمندگان مواجه شدند، آنان از خبرنگاران می‌خواستند که مراتب تنفر و انزجارشان را به دولت‌های حامی رژیم عراق اعلام و به ابرقدرت‌ها نیز تأکید کنند که هرکس به خاک ایران چشم طمع داشته باشد، سرنوشتش چون صدام شکست و خواری و ننگ است. خبرنگاران سپس از خرمشهر دیدن کردند. آنچه بیش از همه برای خبرنگاران شگفت‌آور بود، آثار باقیمانده از گلوله در همه نقاط و تخریب قسمت‌هایی از شهر و تبدیل آن به میدین مین بود. آنها با تعجب بسیار از جنایات عراقی‌ها در این شهر عکس و فیلم‌های خبری تهیه می‌کردند. در ادامه، خبرنگاران به منطقه پل‌نو و نهر عریض رفتند و پس از تهیه گزارش از این مناطق در ساعت ۱۴، به اهواز برگشتند.^(۱۲)

۴۷۹

امام خمینی در دیدار مسئولان ستاد بسیج اقتصادی کشور با ایشان ضمن اشاره به مشکلات ناشی از جنگ، همکاری مردم و دولت در مدیریت این مشکلات را خوب توصیف کردند و سپس به بیان اهمیت آزادسازی خرمشهر پرداختند. پس از این دیدار، سرپرست ستاد بسیج اقتصادی با تأکید بر ادامه فعالیت این ستاد، سهمیه‌بندی کالاهای اساسی با نرخ ثابت و رساندن آنها به دست مردم را از اهداف ستاد مذکور اعلام کرد.

بهزاد نبوی وزیر مشاور در امور اجرایی و سرپرست ستاد بسیج اقتصادی کشور، صبح امروز، همراه اعضای این ستاد با امام خمینی رهبر انقلاب اسلامی و بنیان‌گذار جمهوری اسلامی، دیدار کردند و از عملکرد ۲۱ ماهه این ستاد گزارش دادند.^(۱۳) در ادامه این دیدار، امام خمینی در سخنانی با اشاره به جنگ جهانی دوم و بحران‌های اقتصادی ناشی از آن در ایران متذکر شدند: «شما اگر زندگی امروز مردم را نسبت به گذشته مقایسه کنید خواهید فهمید که برخلاف گذشته، امروز نایابی نیست، بلکه گرانی است. مهم این است که امروز، همه، همه‌چیز را به روی ما بسته‌اند و این خود نعمتی برای ما بوده است. وقتی همه درها بسته شد و فکرها باز، می‌بینید که فعالیت‌ها آغاز شد و همه‌جا کانون فعالیت است. مردم همچنان در کنار دولت ایستاده‌اند و هیچ‌گاه دولت را تنها نگذاشته‌اند و می‌بینید قریب دو سال است که جنگ را به‌خوبی به پیش می‌برند.»

رهبر انقلاب اسلامی در ادامه درباره اهمیت نتایج عملیات بیت‌المقدس گفتند: «فتح خرمشهر یک مسئله عادی نبود. اینکه ۱۵ الی ۲۰ هزار نفر به صف، برای اسارت بیایند و تسلیم شوند، مسئله عادی نیست؛ بلکه مافوق طبیعت است. ایران امروز، به‌عنوان یک ایران بزرگ و نیرومند مطرح است و در همه‌جا بر سر زبان‌هاست.»

ایشان در پاسخ به اظهارات اخیر وزیر امور خارجه آمریکا* گفتند: «از طرفی امریکا تشر

* اظهارات وزیر امور خارجه امریکا در روزشمار ۱۳۶۱/۳/۶ آمده است.

می‌زند که ما منافع داریم. بلی، شما منافع دارید، ولی ما از دستتان گرفته‌ایم؛ شما از آن طرف دنیا می‌خواهید دخالت کنید. مگر دخالت چگونه است؟ دخالت شما این است که صدام و منافقین را فرستاده‌اید. معنای دخالت این نیست که ریگان [رئیس‌جمهور امریکا] خودش بیاید.»

امام خمینی در پایان، پس از توصیه به اعضای ستاد بسیج اقتصادی مبنی بر اینکه «قدر این ملت را بدانید و کوشش کنید رضایت آنها را که با ما و شما همراهی کردند، حاصل کنید»، از زحمات آنها نیز چنین تشکر کردند: «من از شما که مشغول خدمت به اسلام و مسلمین هستید تشکر می‌کنم و امیدوارم در کارتان موفق باشید.»^(۱۴)

پس از این دیدار، بهزاد نبوی سرپرست ستاد بسیج اقتصادی در گفت‌وگو با خبرنگاران داخلی گفت: «امام خمینی نسبت به اعضای ستاد بسیج اقتصادی کشور اظهار لطف و مرحمت فرمودند و از آنها خواستند همچون گذشته به خدمات خود ادامه داده و تا آنجا که می‌توانند بیشتر در خط محرومین و مستضعفین عمل کنند.» وی درباره ادامه فعالیت‌های این ستاد گفت: «بر مبنای خط مشی کلی دولت و شورای اقتصاد، ستاد بسیج اقتصادی کشور همچنان به فعالیت خود ادامه خواهد داد و حتی امکان دارد زمینه فعالیت‌های آن گسترش یابد و این فعالیت تا هنگامی که بحران‌های ناشی از جنگ خاتمه یابد، ادامه خواهد داشت.» بهزاد نبوی درباره اهداف این ستاد گفت: «سه‌میه‌بندی عادلانه کالاهای اساسی و رساندن کالاهای اساسی با نرخ ثابت به دست مصرف‌کنندگان از اهداف این ستاد است که تاکنون به مرحله اجرا درآمده است.»^(۱۵)

۴۸۰

رئیس‌جمهور در مصاحبه‌ای وظیفه نظام جمهوری اسلامی در مقابله با تلاش دشمنان برای مخدوش کردن چهره انقلاب اسلامی، دلایل مخالفت ایران با برگزاری اجلاس آتی جنبش عدم‌تعهد در بغداد و عوامل مؤثر در تداوم بحران منطقه را تشریح کرد و از آغاز تلاش دیپلماتیک جمهوری اسلامی برای رفع نگرانی کشورهای منطقه و زدودن باورهای غلط آنها از این نظام خبر داد.

روزنامه کیهان در شماره امروز خود متن مصاحبه آیت‌الله خامنه‌ای رئیس‌جمهور را با مجله نامه انقلاب اسلامی چاپ کرده است. در این مصاحبه، رئیس‌جمهور ابتدا درخصوص وظیفه نظام جمهوری اسلامی در مقابل دشمنانی که سعی دارند چهره انقلاب اسلامی را نزد مردم جهان به‌ویژه مسلمانان مخدوش کنند، گفت: «[باید] در مقابل تبلیغاتی که دنیا برای سیاه کردن چهره این انقلاب به خرج می‌دهد، تبلیغ کنیم که جمهوری اسلامی ما معرفی بشود، امام خمینی شناخته بشود. درست همین نقطه است که استکبار جهانی روی آن انگشت می‌گذارند که ما این کار را انجام بدهیم. شبکه عظیم تبلیغاتی صهیونیستی - امپریالیستی جهان با همه نیروها امروز به کار افتاده تا نگذارد چهره جمهوری اسلامی ایران معرفی بشود. لذا که جمهوری ما را مرتجع،

واپس‌گرا و ظالم معرفی می‌کنند و در این راه حرفی ندارند که بعضی از به‌ظاهر مسلمانان یا به‌ظاهر عالمان را هم به کار بگیرند و فتوای دوری این جمهوری از اسلام را از آنها بستانند. تدبیر جمهوری اسلامی در مقابل، این است که مظلومیت خود را در دنیا آشکار کند. نشان بدهد که مترقی است و نه مرتجع، عدالت‌جو و عدالت‌پیشه است و نه ظالم.»

آیت‌الله خامنه‌ای سپس موضع جمهوری اسلامی ایران در خصوص تشکیل اجلاس آتی سران کشورهای غیرمتعهد در عراق را چنین بیان کرد: «موضع ما درباره تشکیل احتمالی، چون آن موقع ممکن است بغدادی به آن شکل باقی نماند تا در آن کنفرانس تشکیل شود، بنابراین با تشکیل احتمالی مخالفیم. دلیل آن هم واضح است، زیرا دولت بغداد غیرمتعهد نیست. ... دولت بغداد وابسته به امریکاست. از این گذشته، دولت عراق به قطعنامه غیرمتعهدها در سال ۱۹۸۱، بی‌اعتنایی کرده است. در این قطعنامه تصریح شده که دولت‌های غیرمتعهد هرگونه تجاوز را به خاک کشور دیگر محکوم می‌کنند. او الان به خاک کشور ما تجاوز کرده. هرکس منکر است بیاید هزارها کیلومتر مربع خاک کشور ما را ببیند که در زیر دست و پای متجاوزین عراقی قرار دارد. پس به دلیل عدم تعهد مستدلی که ما اظهار می‌کنیم که عراق ندارد و به دلیل تجاوزش که پشت کردن به قطعنامه غیرمتعهدهاست، شایسته نیست که دولت عراق جزو جامعه غیرمتعهدها بماند، چه رسد به آنکه محل اجلاس این جامعه در عراق باشد.»

رئیس‌جمهور در مورد اوضاع کنونی منطقه و پیش‌بینی آینده آن اظهار کرد: «مادامی که پای امریکا از منطقه قطع نشده و به‌وسیله بعضی از دولت‌های منطقه روزبه‌روز بیشتر پایش به منطقه باز می‌شود، باید گفت که منطقه یک انبار باروت، و هر لحظه در شرف انفجار است. امریکا در این منطقه منافع زیادی دارد. حوزه نفتی خلیج فارس برای غرب و از لحاظ اقتصادی و سیاسی برای امریکا به‌خصوص، فوق‌العاده حائز اهمیت است و گویا حاضر نیست به‌آسانی منافع خود را در اینجا از دست بدهد و این است که روزبه‌روز می‌خواهد خود را در منطقه بیشتر وارد کند و حضور خودش را از لحاظ نظامی، سیاسی و اقتصادی تقویت کند. مادامی که به این شکل است و می‌دانیم که پایگاه اصلی امریکا یعنی اسرائیل هم از تعرض دشمنان دیواربه‌دیوار خودش متأسفانه مصون مانده، منطقه، منطقه بحران و خطرناکی است، لکن ما نسبت به آینده این منطقه بدبین نیستیم.»

آیت‌الله خامنه‌ای افزود: «امید ما به ملت‌های منطقه و بعضی از دولت‌های منطقه است و این امید، امید گزافه‌ای نیست. امیدی است که برآمدنی است. ما تلاش‌هایی را شروع کرده‌ایم برای اینکه به دولت‌های منطقه تفهیم کنیم که گرایش به‌سوی سیاست‌های امریکایی به سود هیچ‌کس جز امریکا نیست. امریکا برای اینکه بتواند جای پای خودش را در منطقه مستحکم بکند، سعی کرد که از جمهوری اسلامی قدرت خطرناکی بسازد که دولت‌های منطقه را از او بترساند و دولت‌های کوچک منطقه را که عموماً نسبت به دولت جمهوری اسلامی ایران ضعیف و کم‌توان

و کوچک هستند، با تصور اینکه از سوی ایران تهدیدی علیه آنها هست، زیر بال خودش قرار بدهد و آنها را به اتکا خودش دلگرم کند و ما کوششمان بر این است که باور غلط را در ذهن آنها از بین ببریم. بنابراین، آینده، آینده تاریکی نیست و امیدوارکننده است. ...»^(۱۶)

۴۸۱

وزیر امور خارجه ایران که در مسیر عزیمت به کوبا وارد اسپانیا شده است و در مصاحبه‌ای گفت تا زمانی که عراق غرامت جنگی نپردازد و صدام در یک دادگاه بین‌المللی محاکمه نشود، جنگ ادامه خواهد داشت.

علی‌اکبر ولایتی وزیر امور خارجه، پیش‌ازظهر در مادرید با همتای اسپانیایی خود دیدار و مواضع ایران در قبال جنگ با عراق را برای وی تشریح کرد. وزیر امور خارجه اسپانیا نیز ضمن حمایت از مواضع ایران و تأکید بر توجه مردم دنیا به جمهوری اسلامی ایران، برای دولت و ملت ایران آرزوی موفقیت کرد.^(۱۷)

به گزارش خبرگزاری رویتر از مادرید، وزیر امور خارجه ایران امروز در مصاحبه‌ای با روزنامه الپائیس (چاپ اسپانیا) گفت: «تا پرداخت غرامت‌های جنگی توسط عراق و حضور صدام حسین در یک محکمه بین‌المللی جهت پاسخ‌گفتن به اتهاماتش درمورد تجاوز علیه مردم ایران تحقق نیابد، این جنگ همچنان ادامه خواهد داشت.» وی افزود: «این، دو شرط از سه شرطی است که ایران از آغاز جنگ برای خاتمه‌یافتن آن تعیین کرده است و شرط سوم، یعنی خروج نیروهای عراقی از خاک ایران توسط بازوان نیروهای ایرانی در شرف انجام است.»^(۱۸)

۴۸۲

سخنگوی وزارت امور خارجه عراق اظهارات اخیر مقامات ایران مبنی بر ادامه جنگ تا سرنگونی حکومت صدام حسین را با موازین حقوق بین‌المللی مغایر دانست. خبرگزاری رویتر سخنان این مقام عراقی را نشانه نگرانی عراق از گسترش جنگ به خاک این کشور تفسیر کرد. رادیو آمریکا هم در همین باره با اشاره به تلاش عراق برای تحکیم مواضع پدافندی خود احتمال داد این کشور بتواند برای مدت طولانی به جنگ مرزی با ایران ادامه دهد.

امروز، سخنگوی وزارت امور خارجه عراق ضمن اینکه اظهارات مقامات ایران مبنی بر ادامه جنگ تا تغییر رژیم بغداد را با موازین حقوق بین‌الملل مغایر دانست، گفت: «با بیانات مذکور معلوم می‌شود که ایران قصد دارد خاک عراق را به قلمرو خود الحاق نماید.»^(۱۹)

در همین حال، خبرگزاری رویتر در گزارشی از بیروت با اعلام اینکه سخنگوی وزارت امور خارجه عراق گفته است که ایران یک برنامه تجاوزکارانه در منطقه دارد، اظهارات وی را بازتاب نگرانی فزاینده عراق از کشیده‌شدن جنگ به داخل خاک این کشور تفسیر کرد.^(۲۰)

رادیو امریکا نیز در اخبار ساعت ۲۰:۳۰ امروز خود با اعلام اینکه عراق خطر تصمیم مقامات ایران در مورد سرنگون کردن رژیم صدام حسین را به این کشور گوشزد کرده است، افزود: «نیروهای عراق به تقویت مواضع خود در مرز مشترک دو کشور پرداخته‌اند ... و به منظور مسدود کردن جاده‌های اصلی که به بغداد منتهی می‌شود مواضع خود را در کوه‌های زاگرس تحکیم کردند. بنا به گفته کارشناسان نظامی، نیروهای عراقی همچنان چهار شهر ایران را در اشغال دارند و احتمالاً قادر خواهند بود برای مدت طولانی به جنگ مرزی خود با ایران ادامه دهند.»^(۲۱)

۴۸۳

با تغییر موازنه قدرت در جنگ تحمیلی به نفع ایران که در ماه‌های اخیر به‌ویژه با آزادسازی خرمشهر صورت پذیرفته است؛ و درحالی که هیچ نشانه‌ای از نشستن ایران و عراق بر سر میز مذاکره مشاهده نمی‌شود، کشورهای عربی و اروپایی با نگرانی از احتمال پیروزی قاطع ایران در جنگ با عراق تحرکاتی را برای پایان دادن به این جنگ آغاز کرده‌اند. در این میان، یک روزنامه آلمانی نوشت عربستان و کویت حاضرند اگر ایران صلح را بپذیرد، قسمتی از غرامت این کشور را بپردازند.

روزنامه لوموند (چاپ پاریس) در مقاله‌ای با عنوان «کشورهای میانه‌رو عرب می‌خواهند صدام حسین را نجات دهند»، نوشته است: «تحولات اخیر جنگ ایران و عراق و احتمال سرنگونی رژیم صدام سبب شده است تا امروز شاهد یک مانور دیپلماتیک بسیار مهم در دنیای عرب باشیم که هدف آن دست یافتن به یک راه‌حل مسالمت‌آمیز قبل از عبور نیروهای ایران از مرزهای عراق و ایجاد بی‌ثباتی عمومی در منطقه است. عربستان به‌خصوص قصد دارد و امیدوار است تا با قانع نمودن کشورهای عضو جبهه پایداری [سوریه، لیبی، الجزایر، یمن جنوبی و سازمان آزادی‌بخش فلسطین] با ایجاد فشار بر تهران، روحانیون را به میانه‌روی سوق دهد و سفرهای اخیر وزیر امور خارجه عربستان به الجزایر و سوریه نیز در همین راستا بوده است.»^(۲۲)

روزنامه آلمانی دی ولت نیز در شماره امروز خود در گزارشی با اشاره به سفر هفته گذشته وزیر امور خارجه عربستان به سوریه و الجزایر و درخواست رسمی از مقامات این دو کشور برای قطع حمایت آنها از ایران آورده است: «وزیر خارجه عربستان سعودی به رهبران سوریه و الجزایر صریحاً گفت چنانچه رژیم تهران از طرف بعضی از کشورهای عربی همچنان حمایت شود، ریاض برای کمک بیشتر به بغداد کمک‌های مالی خود به بعضی از کشورهای عربی را قطع خواهد کرد.» دی ولت در ادامه با اعلام اینکه حافظ اسد رئیس‌جمهور سوریه، در پاسخ به این درخواست گفته است «خواسته رهبران تهران مبنی بر تعقیب دولت عراق باید عملی شود و وی نیز در این راه از هیچ نوع کمکی به تهران خودداری نخواهد کرد»، ادعا کرده است: «عربستان

سعودی و کویت اعلام کرده‌اند چنانچه مسئولان تهران از کوشش‌های هیئت‌های میانجیگری که به منظور ایجاد صلح بین ایران و عراق در رفت‌وآمد هستند، استقبال کرده و خواهان پایان جنگ و استقرار صلح در منطقه باشند، آماده‌اند تا قسمتی از خسارات جنگی ایران را به این کشور بپردازند. مقامات اقتصادی ریاض خسارات وارده بر ایران را ۱۰ تا ۱۵ میلیارد دلار تخمین می‌زنند، ولی مقامات تهران خواستار پرداخت ۵۰ میلیارد دلار خسارت جنگی از جانب عراق هستند.»^(۲۳)

روزنامه القبس (چاپ کویت) هم در سرمقاله امروز خود از اقدام عربستان به تهیه یک طرح صلح برای پایان‌دادن به جنگ ایران و عراق خبر داد و از عربستان سعودی و متحدان آن در شورای همکاری خلیج فارس خواست تا در صورت شکست این طرح قاطعانه در مقابل ایران بایستند. القبس افزود: «از کشورهای عضو شورای همکاری خلیج [فارس که فردا در ریاض تشکیل جلسه خواهند داد] مصرانه خواسته می‌شود تا تصمیم ملی و جدی همبستگی با عراق را در مبارزه سرنوشت‌ساز علیه اوهام ایرانی اتخاذ کنند.»^(۲۴)

از سوی دیگر، کلود شسون وزیر امور خارجه فرانسه، امشب، هنگام ورود به عربستان گفت: «کشورهای اروپایی به توصیه فرانسه اخیراً به تلاش‌هایی برای پایان‌دادن به جنگ ایران و عراق دست زده‌اند.» وی با تأکید بر اینکه کشورش آماده است تا به تمام مسئولیت‌های خود در منطقه در چارچوب کشورهای اروپایی یا به‌تنهایی عمل کند، افزود: «ما برای نظریات کشورهای منطقه به‌خصوص عربستان در مورد برقراری صلح اهمیت زیادی قائلیم.»^(۲۵)

هلموت اشمیت صدراعظم آلمان فدرال نیز در یک مصاحبه مطبوعاتی با تأکید بر اینکه جنگ ایران و عراق منافع بسیاری از کشورها را به خطر انداخته است، گفت: «وزیران خارجه کشورهای عضو جامعه اقتصادی اروپا برای پایان‌دادن به این جنگ به یک ابتکار بین‌المللی دست خواهند زد که جزئیات آن به‌زودی در کابینه آلمان فدرال مطرح خواهد شد.»^(۲۶)

۴۸۴

برخی رسانه‌های غربی امروز هم به بررسی احتمال ورود قوای نظامی ایران به خاک عراق و عواقب آن و نیز واکنش احتمالی غرب پرداختند.

روزنامه واشنگتن پست در شماره امروز خود نوشته است: «از نظر آمریکا بازسازی و نیرویابی مجدد قوای مسلح ایران که در نبردهای اخیر متحمل تلفاتی سنگین شده‌اند، دست‌کم یک ماه زمان می‌خواهد.» این روزنامه امریکایی افزوده است: «به گفته مقام‌های آمریکا، ایران ظرف چهار تا شش هفته در موضعی خواهد بود که بتواند به خاک عراق بتازد؛ تازشی که می‌تواند در خلیج

* گفتنی است که تاکنون هیچ خبر رسمی به نقل از حاکمان عربستان و کویت در این باره منتشر نشده و حتی رسانه‌های دیگر نیز در این باره گزارشی نداده‌اند؛ شاید این ادعا برای سنجیدن واکنش و موضع جمهوری اسلامی باشد.

استراتژیک فارس پیامدهای گسترده و دیرزمان داشته باشد.» به نوشته واشنگتن پست: «اگر ایران تصمیم به پیشروی بگیرد، نخستین هدف احتمالی، بصره در آن سوی شطالعرب خواهد بود. مقام‌های امریکایی و سوسه ایران را برای تصرف [بصره] به‌عنوان تلاش در راه سرنگون کردن رژیم صدام حسین حقیر نمی‌انگارند.» واشنگتن پست در پایان مقاله خود یادآور شده است: «به همین دلیل، توجه امریکا مجدداً به خلیج فارس معطوف شده است. هیچ‌کس مطمئن نیست که فعالیت‌های دیپلماتیک واشنگتن ثمربخش باشد، اما توافق کلی در این زمینه وجود دارد که در هفته‌های آتی باید تلاش جدی به عمل آید و اکنون این توافق کلی با گفته‌های الکساندر هیگ وزیر خارجه امریکا، چهره‌ای رسمی نیز به خود گرفته است.»^(۲۷)

روزنامه تایمز (چاپ لندن) در مقاله‌ای اعلام رسمی متجاوزبودن عراق، پرداخت غرامت جنگ و سقوط حکومت صدام حسین را سه خواسته اصلی ایران برشمرده و نوشته است: «حال این سؤال مطرح است که آیا ایران برای رسیدن به این اهداف وارد خاک عراق خواهد شد؟» تایمز افزوده است: «پیامدهای جنگ خلیج [فارس] برای ثبات منطقه به‌صورت یک بلف بسیار جدی و مهم می‌باشد. دنیای عرب هنوز مانده است که بابت برنامه‌های جاه‌طلبانه صدام حسین مکافات بدهد و دنیای غرب هم امکان دارد بابت تشویق و دلگرمی ضمنی که به عراق [هنگام] حمله نظامی به ایران داد، متحمل خسارات بسیار شود. البته آن زمان چنین به نظر می‌رسید که این حمایت ضمنی راه‌حل آسان برای مشکل دیپلمات‌های [به‌گروگان گرفته‌شده سفارت] امریکا در تهران باشد.»^(۲۸)

روزنامه لوئه سوریشه (چاپ سوئیس) در سرمقاله امروز خود آورده است: «گرچه پیروزی ایرانی‌ها در خرمشهر را به‌زحمت می‌توان به‌عنوان سرآغاز پیشروی انقلاب اسلامی به‌سوی خارج از مرزهای ایران نامید، اما با این حال هم‌اکنون تغییری محسوس در تناسب قوا در این منطقه دیده می‌شود؛ مثلاً پادشاهی‌های نفتی اینک بیشتر می‌توانند در معرض خطر قرار گیرند و به‌ویژه حکومت صدام حسین.» این روزنامه سوئسی افزوده است: «آنچه مسلم است اوضاع خاورمیانه ساده‌تر نمی‌شود و قدرت‌های خارجی در این منطقه کماکان با مشکلات بغرنج پیچیده‌ای سروکار خواهند داشت.»^(۲۹)

روزنامه فایننشال تایمز (چاپ لندن) هم به نقل از خبرنگار خود در کویت در گزارشی از نگرانی همسایگان ایران در خلیج فارس نوشته است: «پیروزی‌های ایران ثبات منطقه را متزلزل خواهد ساخت.» این روزنامه پیش‌بینی کرده است که «کشورهای ثروتمند از نفت، تابستانی داغ را در پیش داشته باشند.»^(۳۰)

روزنامه/اینترنشنال هرالد تریبون (چاپ اروپا) در تفسیری کوتاه با اشاره به اینکه جنگ ایران و عراق همچنان ادامه دارد، یادآور شده است: «به‌نظر می‌رسد ایران نه‌تنها قصد پایان‌دادن به این جنگ را ندارد، بلکه روحیه تجاوزکارانه به خود گرفته است.» این روزنامه با تأکید بر خطری که می‌تواند در پی ادامه این جنگ متوجه کشورهای خلیج فارس شود، افزوده است: «امریکا تا این

لحظه ظاهراً نقشی بی طرف را بازی کرده است؛ چراکه روابط واشنگتن با بغداد بسیار ضعیف و محدود و با تهران نیز همانند یک کابوس است، اما هر لحظه که پای کشورهای خلیج فارس و هم‌پیمانان مانند عربستان سعودی در میان باشد، امریکا ساکت نخواهد نشست. از این رو، امریکای نگران به خود آمده است و الکساندر هیگ می‌گوید که ما می‌خواهیم از این پس در بحران ایران و عراق و کشورهای خلیج فارس نقشی فعال تر داشته باشیم»^(۳۱)

۴۸۵

در پی پیروزی ایران در عملیات بیت المقدس، تظاهرات ضدحکومتی در شهرهای شمالی عراق گسترش یافته است و در برخی از شهرهای این کشور نیز مردم با مراجعه به مراکز نظامی و بیمارستانی سعی دارند از وضعیت فرزندان خود در جبهه‌های جنگ کسب اطلاع کنند.

خبرگزاری جمهوری اسلامی امروز از سنندج گزارش داد: مردم مسلمان یکی از شهرهای شمالی عراق پس از شنیدن خبر فتح خرمشهر از بخش عربی رادیو ایران، در یک راه‌پیمایی شعارهایی در حمایت از جمهوری اسلامی ایران سردادند و تنفر و انزجار خود از رژیم صدام را اعلام کردند. سپس، نیروهای حکومتی برای جلوگیری از ادامه این تظاهرات وارد عمل شدند و ۴ دختر دانشجو را شهید، ۱۵ تن را مجروح و ۸۰ تن را دستگیر کردند.^(۳۲)

روزنامه اطلاعات نیز در گزارشی به نقل از منابع اطلاعاتی در عراق و با اشاره به اینکه آزادسازی خرمشهر به گسترش مبارزات مردم عراق علیه حکومت صدام انجامیده است، نوشته است: در چند روز گذشته، تظاهراتی وسیع علیه حزب بعث و صدام در شهرهای شمالی عراق مانند کرکوک، اربیل، سلیمانیه، سیدصادق و حلبچه بر پا شده است. در این گزارش، اسامی تعدادی از کسانی که در تظاهرات دو هفته اخیر جان خود را از دست داده‌اند، آمده است.^(۳۳)

روزنامه اطلاعات در گزارشی دیگر به نقل از شاهدانی که به کویت رفته‌اند، نوشته است: در ساعت ۲۱:۳۰ روز ۹ خرداد، عده‌ای از مردم بغداد در نزدیکی پاسگاه پلیس این شهر اجتماع کردند تا از سرنوشت فرزندان خود مطلع شوند. پلیس نیز با خشونت آنها را محاصره و عده‌ای را بازداشت کرد و مردم خیابان‌های اطراف در بالکن منازل خود با شعار "مرگ بر صدام" با تظاهرکنندگان همدردی کردند. از سوی دیگر، هزاران تن از مردم به شهر عماره که مرکز ارتش خلقی در آن قرار دارد، رفتند تا از سرنوشت مبهم فرزندان خود مطلع شوند. مردم در خیابان‌ها و پیاده‌روهای این شهر اطراق کرده‌اند به طوری که عبور و مرور در آن مختل شده است و پلیس برای جلوگیری از اجتماع مردم در این شهر، مسیرهای کوت و ناصریه به عماره را مسدود کرده است. این گزارش همچنین حاکی است عده‌ای از مردم به بیمارستان نظامی بصره رفتند تا شاید فرزندان خود را در آنجا بیابند. در این مکان هم پلیس با ضرب و شتم سعی کرد مردم را متفرق کند.^(۳۴)

۴۸۶

در گردهمایی مسئولان بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی، مشکلات خانواده‌های تحت پوشش بررسی و برای رفاه حال آنان تصمیم‌هایی اتخاذ شد.

گردهمایی دوروزه مسئولان بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی سراسر کشور که به‌منظور بررسی مشکلات و نارسایی‌های استان‌های جنگی در شهر ایلام برگزار شده بود، پیش‌ازظهر امروز به کار خود پایان داد. شفیق سرپرست این بنیاد در پایان این گردهمایی در مصاحبه با خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی گفت در این نشست ضمن بررسی اقدامات گذشته درباره کارهای آینده و تسهیلاتی که باید برای خانواده‌های مهاجر فراهم گردد، صحبت و تصمیم‌گیری شد؛ از جمله تصمیم گرفته شد در صورتی که بنیاد نتواند نیازهای خانواده‌های تحت پوشش را تهیه کند، مانند گوشت که بنیاد نمی‌تواند آن را برای همه‌جا تهیه کند، بهای این نیازها را به‌طور نقدی پرداخت کند. همچنین، بنا شد بنیاد پرداخت هزینه اجاره خانواده‌هایی که در روستاها اجاره‌نشین هستند و توانایی پرداخت اجاره‌بهای خود را ندارند، برعهده گیرد. تصمیم بعدی، ایجاد یک اردوگاه بزرگ برای فرزندان این خانواده‌ها در فصل تابستان بود تا آنان پس از پایان سال تحصیلی به این اردوگاه اعزام شوند و ضمن سفر به مشهد مقدس و زیارت مرقد امام رضا^(ع) در مدتی خاص در زمینه نظامی، ورزشی و فرهنگی آموزش ببینند تا با روحیه شاد به کلاس‌های درس برگردند. تصمیم دیگر تشکیل حوزه‌های علمیه در محل‌های اسکان مهاجرین جنگ بود که به یاری خدا و با کمک و یاری بخش فرهنگی بنیاد و روحانیت متعهد قرار شد افراد جوان این خانواده‌ها در این حوزه‌ها به فراگیری دروس حوزوی مشغول شوند تا در آینده بتوانند مبلغین خوبی برای اسلام باشند.

شفیق درباره بازسازی مناطق آسیب‌دیده در جنگ نیز گفت: هرچند که بنیاد فقط یک عضو رسمی در ستادها و شوراهای بازسازی است، باین حال متعهد شده بازسازی شهر و روستاهای دهلران را برعهده گیرد.^(۳۵)

۴۸۷

به گزارش خبرگزاری کویت از بغداد، حامد علوان وزیر مشاور در امور خارجی عراق و فرستاده صدام حسین، امروز بغداد را به مقصد الجزیره و رباط ترک کرد تا پیام دعوت از شاذلی بن جدید رئیس‌جمهوری الجزایر و حسن دوم پادشاه مراکش را برای شرکت در هفتمین اجلاس کشورهای غیرمتعهد در بغداد به آنان تسلیم کند.^(۳۶)

۴۸۸

روزنامه نیویورک تایمز از بهبود روابط بازرگانی ایران و اروپا خبر داد و رادیو امریکا نیز گفت مذاکرات ایران و ژاپن درباره ادامه ساخت مجتمع پتروشیمی بندر امام خمینی نتیجه‌ای نداشته است. به گزارش خبرنگار روزنامه نیویورک تایمز از بن پایتخت آلمان غربی، پس از سقوط شاه ایران

ارسال کالا از اروپا به ایران و نیز تحویل نفت ایران به اروپا به شدت کاهش یافت و در نتیجه، حجم مبادلات تجاری میان آنها کاسته شد و بازار مشترک اروپا نیز با تحریم بازرگانی ایران به دلیل گروگان‌گرفتن دیپلمات‌های امریکایی در تهران، این امر را تشدید کرد. نیویورک تایمز در ادامه نوشته است: «اکنون به نظر می‌رسد روابط بازرگانی طرفین از اوایل این ماه آغاز شود.» این روزنامه سپس از امضای قرارداد ایران با شرکت تالبوت انگلستان و گروه صنعتی گروپ آلمان غربی خبر داده و افزوده است: «سایر شرکت‌های آلمانی نیز از گسترش بازرگانی خود با ایران خبر می‌دهند... و سایر کشورهای اروپایی از جمله فرانسه و دانمارک هم فروش محصولات خود به ایران را افزایش داده‌اند.»^(۳۷)

از سوی دیگر، رادیو امریکا در یکی از بخش‌های خبری امروز خود گفت مذاکرات هیئتی از کارشناسان ژاپن با مقامات ایران در تهران درباره از سرگیری احداث مجتمع پتروشیمی بندر امام خمینی بدون نتیجه پایان یافت و هیئت ژاپنی امروز، تهران را به مقصد توکیو ترک کرد. رادیو امریکا از علت این عدم توافق اظهار بی‌اطلاعی کرد و باین حال افزود: «گزارش‌های پیشین حاکی از آن بود که ژاپن از ادامه پرداخت بودجه این پروژه سه میلیارد و پانصد میلیون دلاری خودداری کرده است.»^(۳۸)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۱/۳/۸

۱. سند شماره ۷۸۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای رکن ۲ قرارگاه کربلا، شماره ۴۹۹، ۱۳۶۱/۳/۸، ص ۱.
۲. سند شماره ۷۸۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای رکن ۳ قرارگاه نصر، شماره ۴۱۶، ۱۳۶۱/۳/۸، ص ۱.
۳. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۳/۹، ص ۳.
۴. سند شماره ۷۲۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از وزارت کشور به ستاد مشترک ارتش (رکن ۳)، ۱۳۶۱/۳/۸.
۵. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۳/۹، ص ۲.
۶. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۳/۹، ص ۲.
۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۳/۹، ص ۲.
۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۴، ۱۳۶۱/۳/۱۲، ص ۱۵، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۳/۱۱.
۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۳/۱۱، ص ۱.
۱۰. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۳/۸، ص ۱۴ مکرر.
۱۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۳، ۱۳۶۱/۳/۱۱، ص ۶، شیراز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۳/۱۰.
۱۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۳/۹، ص ۲.
۱۳. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۳/۹، ص ۱۴.
۱۴. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی^(۳۹)، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی^(۳۹))، جلد ۱۶، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی^(۳۹)، صص ۲۷۰ و ۲۷۱.
۱۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۳/۹، ص ۲.
۱۶. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۳/۸، ص ۶.
۱۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۳/۹، ص ۲.
۱۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۲، ۱۳۶۱/۳/۱۰، مادرید - خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۱/۳/۹.
۱۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۱، ۱۳۶۱/۳/۹، ص ۲۵، رادیو ترکیه، ۱۳۶۱/۳/۸.
۲۰. همان، صص ۸ و ۹، ۱۳۶۱/۳/۸.
۲۱. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۱/۳/۸، ص ۹، رادیو امریکا، ۱۳۶۱/۳/۸.
۲۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۱، ۱۳۶۱/۳/۹، ص ۱۱، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۳/۸.
۲۳. همان صص ۲۷ و ۲۵، رادیو صدای آزادی ایران، ۱۳۶۱/۳/۸.

۲۴. همان، ص ۱۴، خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۳۶۱/۳/۸.
۲۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۲، ۱۳۶۱/۳/۱۰، صص ۱۰ و ۱۱، ریاض - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۳/۹.
۲۶. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۳/۸، ص ۱۶.
۲۷. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۱/۳/۸، صص ۶ و ۷، رادیو امریکا، ۱۳۶۱/۳/۸.
۲۸. همان، صص ۱۹ و ۲۰، رادیو اسرائیل، ۱۳۶۱/۳/۸.
۲۹. همان، ص ۲۱، رادیو کلن، ۱۳۶۱/۳/۸.
۳۰. همان، ص ۱۳، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۱/۳/۸.
۳۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۱، ۱۳۶۱/۳/۹، ص ۲۸، رادیو صدای آزاد ایران، ۱۳۶۱/۳/۸.
۳۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه خبرها و گزارش‌ها (جهان در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۵۴، ۱۳۶۱/۳/۹، ص ۲۱، سنندج - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۳/۸.
۳۳. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۳/۸، ص ۱۶.
۳۴. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۳/۱۷، ص ۳۴.
۳۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۳/۹، ص ۵.
۳۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه خبرها و گزارش‌ها (جهان در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۵۵، ۱۳۶۱/۳/۱۰، ص ۱، ۱۳۶۱/۳/۹.
۳۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۱، ۱۳۶۱/۳/۹، صص ۱۹ و ۱۷، رادیو امریکا، ۱۳۶۱/۳/۸.
۳۸. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۱/۳/۸، ص ۹، رادیو امریکا، ۱۳۶۱/۳/۸.